

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินผลการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา พื้นที่ที่ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลประกอบด้วยเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลจากจังหวัดในแต่ละภาค และเขตของกรุงเทพมหานครที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูงและต่ำเพื่อเปรียบเทียบ ใช้วิธีการสุ่มเก็บตัวอย่างแบบไม่เจาะจง พื้นที่ละ 65 ตัวอย่าง รวมตัวอย่างที่สุ่มเก็บทั่วประเทศทั้งสิ้น 1,170 ตัวอย่าง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูงและต่ำส่วนใหญ่ต่างเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก โดยพบว่าช่องทางของข่าวสารส่วนใหญ่มาจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ อาสาสมัครสาธารณสุข และการรณรงค์ป้องกันเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ข่าวสารทั้งพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูงและต่ำ คือ อาชีพ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม คือ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม สำหรับผลจากการรับรู้สื่อ พบว่า ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกต่ำการรับรู้สื่อมีผลต่อพฤติกรรม ส่วนพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูงการรับรู้สื่อไม่มีผลต่อพฤติกรรม และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูงและต่ำ พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม โดยพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกต่ำจะมีพฤติกรรมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกดีกว่าพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูง ส่วนความแตกต่างระหว่างพื้นที่ในเขตเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สื่อและพฤติกรรม โดยพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีการรับรู้สื่อและสามารถสร้างพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกดีกว่าพื้นที่อื่นเนื่องจากมีสื่อทางตรง เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความเอาใจใส่และใกล้ชิดได้มากกว่าพื้นที่อื่น ดังนั้น การใช้สื่อนอกจากการใช้สื่อแบบมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ที่ได้ผลดีในระดับหนึ่งแล้ว ควรมีการใช้สื่อทางตรง เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขช่วยในการกระตุ้นเพื่อทำให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่ดีขึ้น

The objectives of this study were to evaluate the existing public relation of information about Dengue Hemorrhagic Fever (DHF), to study factors affecting people's information receiving about DHF and to study factors affecting their preventive behavior and control of DHF. The questionnaires were used to collect the data. The provinces and Bangkok's districts with high and low rate of DHF were selected as sample areas of study. In each sample province, 1 municipality and 1 Tambon were selected as sample areas of study. They were selected by a multistage random sampling technique. Sixty – five persons were chosen from each municipality, tambon and Bangkok's districts. All together there were 1,170 samples in this study.

The results of this study indicated that people both in provinces with high and low rate of DHF have received information about DHF through media e.g. television, radio, public health volunteers and campaign about DHF. Factors founded to influence the level of receiving information both in areas with high and low rate of DHF were occupation, education level and membership of a social organization. Factors relating to preventive behavior and control of DHF were age, occupation, education level and membership of a social organization. The result indicated that information receiving had influence on practices of preventing and controlling in the low rate of DHF area, whereas it did not have influence in the high rate of DHF area. The practices of preventing and controlling of DHF were better in the high rate of DHF area than in the low rate area. Living locations that are urban area (municipality), rural area (Tambon Administration Organization) and Bangkok's district also affected information receiving and practices in preventing and controlling. People's living in the rural area had better behavior in preventing and controlling than the other areas because people could receive the information through direct channel e.g. public health volunteers. Thus, integrating mass and direct media can help to stimulate the practices of preventing and controlling of DHF, better than using only mass media.